

Nr 12.

Av herrar **Lövgren** och **Jacobson**, *angående fridlysningen av vissa djurslag.*

På riksstaten under nionde huvudtiteln finnes upptaget ett anslag å 10,000 kronor till ersättning för av rovdjur dödade tamdjur. Anslaget är dock i knappaste laget, ty det åtgick under budgetåret 1939/40 11,757 kronor för ändamålet. Om detta anslag skulle man kunna säga: Det är bra att det finns, men det är sorgligt att det skall behövas. Det skulle heller icke behövas om vi icke i ett missriktat naturskydds namn fridlyste sådana rovdjur som björn, lo och örn. Rovdjuren varg och järv har man lov att hålla efter, och detta gör att den skadegörelse dessa utöva blir begränsad till de mest avlägsna trakterna i vår fjällvärld, men björn, lo och örn tränga sig tack vare fridlysningen långt ned i skogslandet och göra i verkligheten en mångdubbelt större skada än den som kommer till synes i de ersättningar som utbetalas.

Nyligen gick genom pressen i Norrbotten en notis av följande lydelse:

»Länsstyrelsen tillstyrker hos Kungl. Maj:t att f. kronojägaren Axel Apelkvist i Gällivare tillerkännes ersättning med 655 kronor för 25 får, som under de senaste åren dödats av örn.»

Denna notis är värd att läsa och begrunda, ty den säger oss rätt mycket om hur illa det är ställt på detta område. F. kronojägaren Axel Apelkvist har lyckats leda i bevis att han förlorat 25 får under de senaste åren. Detta har enligt vår tro blivit möjligt för honom därigenom, att han är i den ställningen att han kan offra tid och arbete på att införskaffa bevisning. En renskötande lapp eller en vanlig bonde eller nybyggare som saknar tid och medel att införskaffa bevisning blir sannolikt oftast ur stånd att få någon ersättning ur ovannämnda anslag. Under ett den 12—13 december i Arvidsjaur hållet sammanträde med ett fyrtiotal ombud för lapparna, vilka kallats att inför den s. k. lapputredningen framlägga sina önskemål i bosättnings- och näringsfrågor framkom också starkt det missnöje de renskötande lapparna känna över den fridlysning rovdjuren äro föremål för. Och när man talade med enskilda renvårdare erhöill man drastiska detaljer om den skadegörelse som deras hjordar och då framförallt kalvarna äro föremål för. När man sedan talade med lappfogdarna fick man renvårdarnas uppgifter bekräftade, och det sades rent ut, att »fridlysningen är fullständig på tok».

Det naturskyddsintresse som ligger till grund för fridlysningen av björn, lo och örn väger sakligt sett lätt gentemot renägarnas och andra kreatursägares intresse av att vinna ett torftigt levebröd inom dessa avlägsna trakter. Det sker ingen olycka om dessa rovdjur bli utrotade, och ingen kommer heller att märka den saken med undantag av dessa trakters bebyggare, som därefter

finge ha sina renar och tamdjur i fred, samt möjligen någon enstaka överkultiverad vildmarksälskare som fördriver sin semester i fjällvärlden och som saknar varje begrepp om tamdjurens värde för den bofasta befolkningen och renskötelsens ekonomi. Staten ser sig på grund av omständigheterna nödsakad att ingripa till hjälp och stöd åt lapparna på olika sätt, och det är då ganska inkonsekvent att genom fridlysning av dessa rovdjur direkt motverka hjälpåtgärderna. Det må förefalla en med förhållandena obekant överdrivet, men det är ett faktum, att en lappfamilj kan bli totalt ruinerad genom rovdjurs härjningar. Om en lappfamilj har tre- eller fyrahundra renar som ge den ett levebröd, så kunna några rovdjurs härjningar bland kalvarna vara nog för att deras renhjord skall decimeras så starkt att de icke längre kunna fortsätta med rensköteln. Och vad inträffar då? Jo, staten får träda emellan och tilldela den f. d. renskötande lappen ett anslag och ett stycke jord i syfte att förvandla honom till jordbrukare. Detta skulle i många fall ha kunnat undvikas, om man blott tillåtit honom att döda de rovdjur som decimerat hans renhjord. Förlusten av några tiotal renkalvar årligen kan vara tillräcklig för att underminera den renskötande lappens ekonomi och driva honom bort från näringen. Det anslag som riksdagen årligen beviljar till ersättning för dödade tamdjur kan oftast icke utnyttjas, därför att det är omöjligt för den som drabbats av förlusten att införskaffa tillfredsställande bevisning därom. Vi tro därför att det ur alla rimliga synpunkter vore rationellast och riktigast att låta fridlysningen för björn, lo och örn falla.

Med stöd av det ovan anförda och under hänvisning till mera detaljerade uppgifter som sedermera skola tillställas utskottet hemställes,

att riksdagen måtte besluta att upphäva den nu gällande fridlysningen av björn, lo och örn eller, om detta anses såsom en alltför radikal åtgärd, i vart fall tillerkänna renskötande lappar rätt att döda alla de rovdjur som äro till hindern för deras näring.

Stockholm den 16 januari 1941.

O. W. Lövgren.

Uddo R. Jacobson.

I motionen instämma:

J. O. Gavelin.

Lars E. Andersson.

Emil Petersson.

P. S. Hedlund

Ivar Jansson.

K. G. Viklund.

i Häste.

Ernst Hage.

Gösta Skoglund.